

Visie op besturen en toezicht houden + Toezicht- en toetsingskader

Raad van commissarissen en directeur-bestuurder

Woonstichting VechtHorst

2021

Inleiding

De raad van commissarissen (hierna: RvC) en de directeur-bestuurder (hierna: bestuur) van Woonstichting VechtHorst hebben op 9 juni 2021 de voorliggende visie op besturen en toezicht houden en het bijbehorende toezicht- en toetsingskader vastgesteld.

De visie op besturen en toezicht houden geeft richting aan het handelen van het bestuur en de RvC. Via het toezicht- en toetsingskader maakt de RvC inzichtelijk waar op basis van die visie de focus van het toezicht ligt en welke prioriteiten daarbij worden gesteld.

Met het vaststellen van de visie en het toetsingskader wordt tegelijkertijd voldaan aan de opdracht vanuit interne regelgeving en de 'Governancecode Woningcorporaties 2020' om beide te hanteren. De visie en het toetsingskader worden regelmatig geëvalueerd en zo nodig aangepast aan omstandigheden en ontwikkelingen die van invloed zijn op bestuur en toezicht van Woonstichting VechtHorst.

De opbouw van het document en het uiteindelijke toetsingskader bestaat uit de volgende stappen:

1. **Visie op besturen en toezicht houden:** in hoofdstuk 1 staat de visie van het bestuur en de RvC op goed bestuur en toezicht centraal;
2. **Toezichtkader:** hoofdstuk 2 bevat in aansluiting op de visie de uitgangspunten voor het toezicht van de RvC en de toezichtthema's waar de RvC prioriteit geeft;
3. **Toetsingskader:** in dit hoofdstuk is het toezichtkader vertaald naar criteria en momenten van bestuurlijke verantwoording.

In de bijlage is in de vorm van een regulerend kader een volledig overzicht opgenomen van de relevante interne en externe regelgeving en het beleidskader voor het bestuur en toezicht van Woonstichting VechtHorst.

1. Visie op besturen en toezicht houden

De visie op besturen en toezicht houden van het bestuur en de RvC van Woonstichting VechtHorst is als volgt:

Waar doen we het voor?

De leden van de RvC en de bestuurder vervullen hun rol vanuit maatschappelijke en regionale betrokkenheid. Zij willen Woonstichting VechtHorst als relatief kleine corporatie in een mooie regio verder brengen door de inzet van hun kennis en ervaring.

Wonen is een belangrijk voorwaarde voor het welbevinden van mensen. Het bestuur en de RvC willen daarom van betekenis zijn voor de doelgroep en hanteren de menselijke maat bij het maken van belangenafwegingen. Zij werken gezamenlijk aan de beschikbaarheid van betaalbare woningen en een goede sociale leefomgeving voor (toekomstige) huurders.

Het bestuur en de RvC realiseren zich voortdurend waarvoor zij het doen. De omgang met maatschappelijke middelen vraagt ook om extra inspanning en verantwoording. Daarbij sturen het bestuur en de RvC op de continuïteit van de organisatie op de lange termijn.

Wat vinden wij goed bestuur en toezicht?

Voor het waarborgen van goed bestuur en toezicht werken het bestuur en de RvC op basis van de volgende uitgangspunten voor het eigen handelen en de omgang met elkaar en belanghebbenden:

- Betrokken, professioneel en onafhankelijk;
- Goede sfeer en open dialoog in vertrouwen en met respect voor elkaar;
- Doorvragen en een oordeel uitstellen;
- Elkaar aanspreken, aanspreekbaar zijn en zelfreflectie tonen;
- Eerlijkheid en transparantie door te laten zien welke stappen zijn gezet. Elkaar tijdig informeren, verrassingen voorkomen en comfort bieden via een open bestuursstijl;
- Inspirerend, actief, pragmatisch en gericht op handelen. Afspraken worden nagekomen en acties opgevolgd en gemonitord;
- Een lerende en wendbare organisatie stimuleren en dingen anders durven doen;
- Deskundigheid en diversiteit van de RvC waarborgen via een uitgebalanceerde samenstelling: diverse invalshoeken, elkaar aanvullen en focus op inhoudelijke en persoonlijke aspecten;
- Belang van samenwerking met maatschappelijk middenveld vorm geven en uitdragen.

Voor het onderhouden van de contacten met de belanghebbenden van Woonstichting VechtHorst door het bestuur en de RvC gelden daarnaast de volgende specifieke uitgangspunten:

- Bestuur en RvC sturen op een goede relatie met de huurdersorganisatie TOEK. Daartoe is ook een samenwerkingsovereenkomst afgesloten. Via twee 'huurderscommissarissen' heeft de RvC regelmatig contact met TOEK en is aanwezig bij huurdersvergaderingen om te luisteren en aanspreekbaar en zichtbaar te zijn. De RvC spreekt twee keer per jaar met TOEK in afwezigheid van het bestuur;
- De RvC onderhoudt formeel en informeel contact met medewerkers en houdt zo gevoel bij de organisatie in aanvulling op de informatie vanuit het bestuur. Zo worden MT-leden uitgenodigd bij RvC-vergadering en voert de RvC een jaargesprek met de 'internal controller'. Daarnaast neemt de RvC deel aan informele bijeenkomsten met medewerkers, zoals een jaarlijkse BBQ of bustour langs projecten;

- Het bestuur onderhoudt een intensieve relatie met de gemeenten Staphorst en Dalfsen. De RvC of een vertegenwoordiging ervan wordt uitgenodigd bij de gesprekken van het bestuur met de colleges van B&W van beide gemeenten;
- De belanghebbenden van Woonstichting VechtHorst zijn in beeld, waaronder ook relevante zorgpartijen en vastgoedpartners. Het bestuur organiseert jaarlijks een bijeenkomst met alle belanghebbenden, waarbij de RvC aanwezig en aanspreekbaar is op het gehouden toezicht. Daarnaast worden belanghebbenden in staat gesteld mee te denken met het beleid van Woonstichting VechtHorst en het opstellen van het Ondernemingsplan.

De verhouding tussen bestuur en RvC en de rollen van de RvC

De RvC en het bestuur hebben een gedeelde verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke opdracht van Woonstichting VechtHorst, maar elk vanuit zijn eigen rol. Rolzuiverheid en rolvastheid vormen het uitgangspunt voor de wisselwerking tussen bestuur en toezicht. De RvC en de bestuurder weten (per vraagstuk) de balans te bewaken tussen de gewenste:

- Hoofdlijnen en details door bijvoorbeeld te werken met commissies en afspraken te maken over de gewenste informatievoorziening;
- Distantie en betrokkenheid van de RvC tot de bestuurder door dit afhankelijk te laten zijn van tijd, plaats, onderwerp en omstandigheden.

De bestuurder bestuurt en geeft binnen de door de RvC vooraf gestelde kaders inhoud aan de opdracht voor de organisatie. De RvC houdt toezicht hierop. De rol van de bestuurder omvat in de kern het:

- Vertonen van gedrag dat bij goed leiderschap hoort door het zijn van een voorbeeld voor de medewerkers en het hanteren van een open bestuursstijl;
- Zowel intern richting de medewerkers als extern richting belanghebbenden handen en voeten geven aan de missie, visie en strategie van Woonstichting VechtHorst;
- Mobiliseren van de kracht en tegenmacht vanuit organisatie en zorgen dat deze handelt in lijn met de doelen in het Ondernemingsplan;
- Verantwoordelijk zijn voor het behalen van de gestelde doelen en daaraan actief een bijdrage leveren en verantwoording over afleggen;
- In control zijn en de organisatie sturing geven via de principes van de PDCA-cyclus.

De RvC geeft op professionele wijze invulling aan zijn taak en bijbehorende rollen: toezicht houden, adviseren en het zijn van werkgever. De focus van de RvC ligt op de toezichthoudende rol en via de remuneratiecommissie geeft de RvC invulling aan de werkgeversrol. De RvC en het bestuur geven gezamenlijk invulling aan adviserende rol van de RvC.

Het adviseren op inhoud vraagt om het door de bestuurder tijdig betrekken van de RvC in het besluitvormingsproces. De RvC en het bestuur stemmen doel en proces (timing) van de adviesvraag af en benutten daarvoor mede de RvC-commissies. De RvC is betrokken en heeft de juiste deskundigheid in huis om gevraagd en ongevraagd als sparringpartner van de directeur-bestuurder te fungeren. De RvC en het bestuur hebben ruimte in de agenda voor strategische thema's en aandacht voor de lange termijn.

2. Toezichtkader

De RvC en het bestuur handelen volgens bovenstaande visie. De visie is concreter gemaakt in de vorm van een toezichtkader. In het toezichtkader zijn de uitgangspunten opgenomen die kenmerkend zijn voor de werkwijze van de RvC. Daarnaast zijn vijf toezichtthema's gedefinieerd waarop de RvC toezicht houdt en prioriteit aan geeft. In het jaarverslag legt de RvC over verantwoording af over het gehouden toezicht en gaat daarbij expliciet in op deze vijf thema's. Het bestuur en de RvC hebben het toezichtkader met elkaar doorgesproken en afgestemd.

Uitgangspunten voor het toezicht

De RvC hanteert de volgende uitgangspunten voor de invulling van het toezichthouderschap:

- **Situationeel toezicht:** de RvC is zich bewust van de situatie waarin Woonstichting VechtHorst zich bevindt en handelt daarnaar. De afstand tot de bestuurder, organisatie en de omgeving is in balans met - en afhankelijk van - tijd, plaats, onderwerp en omstandigheden.
- **Onafhankelijk toezicht en voorbeeldgedrag:** alle leden van de RvC zijn onafhankelijk van de organisatie en onafhankelijk van geest. Dit blijkt uit het handelen van de RvC-leden. Zij zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie en vertonen het gedrag dat daarbij past.
- **Transparantie en verantwoording:** De RvC weegt bij belangrijke besluiten de verschillende belangen af en legt aan belanghebbenden verantwoording af over de genomen besluiten en het gehouden toezicht.

Toezichtthema's

De RvC heeft vijf thema's gedefinieerd waarop toezicht wordt gehouden. Van alle thema's die in het kader van toezicht kunnen worden geformuleerd, zijn dit de thema's waar de huidige RvC van Woonstichting VechtHorst prioriteit aan geeft. De RvC houdt toezicht op:

1. Financiële cijfers
2. Implementatie en naleving van wet- en regelgeving (compliance)
3. Volkshuisvestelijke en maatschappelijke prestaties
4. Dialoog met belanghebbenden
5. Risicobeheersing

De toezichtthema's zijn hieronder nader uitgewerkt. Daarbij is zowel aandacht voor de context van het thema als de rolverdeling tussen het bestuur en de RvC binnen het thema. Het toezichtkader is vervolgens samengevat in de vorm van een tabel en nader geconcretiseerd in het toetsingskader (hoofdstuk 3).

1. Financiële cijfers

Het bestuur is verantwoordelijk voor het behalen van de financiële doelstellingen van Woonstichting VechtHorst en de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de bestedingen. Hiertoe wordt de financiële positie van VechtHorst structureel beoordeeld en gemonitord. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de ontwikkeling van de bedrijfslasten en de door de Autoriteit Woningcorporaties (AW) en het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) vastgestelde financiële ratio's.

De RvC houdt toezicht op de financiële huishouding in relatie tot de continuïteit van de corporatie op de lange termijn. Dit doet de RvC op basis van de volgende documenten en rapportages:

- viermaandsrapportages
- jaarverslag, jaarrekening en het verslag van de externe accountant
- managementletter van de externe accountant
- beoordelingsbrieven van de externe toezichthouders AW en WSW
- begroting en meerjarenbegroting
- strategisch voorraadbeleid
- investeringsvoorstellen voor (nieuwbouw)projecten
- inkoop- en aanbestedingsbeleid

2. *Implementatie en naleving van wet- en regelgeving en governancecode*

Het bestuur is primair verantwoordelijk voor de implementatie en de naleving van de wet- en regelgeving en de governancecode waaraan Woonstichting VechtHorst moet voldoen. Vanuit wet- en regelgeving volgen een aantal verplichtingen die het bestaansrecht ('license to operate') van de Woonstichting Vechthorst raken, zoals het maken van prestatieafspraken en het opvolgen van aanwijzingen van de externe toezichthouder. De RvC ziet toe op de naleving van wet- en regelgeving ('compliance') door toezicht te houden op het proces van:

- Het uitbrengen van een 'bod op de woonvisie' en het maken van prestatieafspraken met de gemeenten Staphorst en Dalfsen
- Visitatie van Woonstichting VechtHorst en het opvolgen van eventuele aanbevelingen
- Naleving van de 'Governancecode Woningcorporaties 2020'
- Verslaglegging conform verslaggevingsrichtlijnen

3. *Volkshuisvestelijke en maatschappelijke prestaties*

De RvC houdt toezicht op de volkshuisvestelijke en maatschappelijke prestaties van Woonstichting VechtHorst op basis van:

- Ondernemingsplan 2021-2025
- Visie op de volkshuisvestelijke investeringsruimte
- Klachtenafhandeling

In de visie op de volkshuisvestelijke investeringsruimte beschrijft VechtHorst op welke manier de volkshuisvestelijke middelen worden ingezet. Het ondernemingsplan bevat daarnaast de brede maatschappelijke opdracht voor de corporatie. Het bestuur is verantwoordelijk voor de strategie en het opstellen van het ondernemingsplan en de 'visie op de volkshuisvestelijke investeringsruimte'. De RvC wordt daarbij vroegtijdig betrokken en keurt beide documenten goed. Daaraan voorafgaand krijgen belanghebbenden de ruimte om mee te denken en input te leveren voor de strategische plannen.

De RvC houdt toezicht op de uitvoering en de verdere doorwerking van het ondernemingsplan in andere (strategische) beleidsdocumenten, de begroting en gemaakte afspraken. Het bestuur en de RvC evalueren regelmatig de uitwerking en uitvoering van het ondernemingsplan en reflecteren daarbij op actuele maatschappelijke of organisatorische ontwikkelingen. Indien noodzakelijk vindt bijsturing van de strategische doelen in het ondernemingsplan plaats.

4. Dialoog met belanghebbenden

Woonstichting VechtHorst stelt zijn maatschappelijke doelen op in samenspraak met de huurdersvereniging TOEK en met de gemeenten Staphorst en Dalfsen. Verder heeft de corporatie oog voor andere relevante belanghebbende partijen in de lokale netwerken waarbinnen zij actief is en werkt daarmee samen.

Het bestuur en de RvC vinden het belangrijk dat de contacten met zowel interne als externe belanghebbenden goed zijn en zij spreken minstens een keer per jaar in algemene zin over de omgang met hen. De RvC houdt toezicht op de dialoog met de belanghebbenden, waarvoor de bestuurder verantwoordelijk is. Daarbij hanteren de bestuurder en de RvC de in de visie genoemde uitgangspunten voor het onderhouden van de contacten met belanghebbenden. De RvC laat zich informeren, onderhoudt zelf contacten en is aanspreekbaar op het gehouden toezicht.

5. Risicobeheersing

De bestuurder brengt de risico's in kaart en hanteert een inzichtelijk beleid voor het beheersen van de risico's voor de continuïteit van de corporatie. De RvC houdt toezicht hierop. Het onderwerp risico's staat jaarlijks op de agenda van de RvC en de auditcommissie en is daarmee een vast onderwerp van gesprek tussen de RvC en het bestuur.

Het bestuur verschaft de RvC alle relevante informatie voor het toezicht op de risicobeheersing. Ter vermindering van gedrag gerelateerde organisatierisico's vertonen de RvC-leden en de directeur-bestuurder voorbeeldgedrag dat tevens in lijn is met de integriteitcode van Woonstichting VechtHorst.

Alle voorgenomen investeringsbesluiten zijn voorzien van een risicoparagraaf en projecten worden getoetst aan de vastgestelde begroting en het investeringsstatuut. Grote, complexere investeringsprojecten zijn zodanig onderbouwd (financieel, juridisch, enz.) dat het maken van een integrale risicoafweging door de RvC mogelijk is. Na afloop worden grote projecten geëvalueerd met als insteek ervan te leren. De bestuurder en de RvC stimuleren in het algemeen een lerende en wendbare organisatie, waarin fouten maken mag en leiden tot verbetering.

Samenvatting Toezichtkader

Uitgangspunten toezicht		
1	De RvC houdt situationeel toezicht	
2	De RvC is onafhankelijk en vertoont voorbeeldgedrag	
3	De RvC is transparant en legt verantwoording af	
	Toezichtthema's	Aspecten per thema
1	Financiële cijfers	<ul style="list-style-type: none"> • Doelmatigheid en doeltreffendheid • Financiële continuïteit
2	Implementatie en naleving van wet- en regelgeving (compliance)	<ul style="list-style-type: none"> • Bod en prestatieafspraken • Visitatie • Governancecode Woningcorporaties • Verslaglegging
3	Volkshuisvestelijke en maatschappelijke prestaties	<ul style="list-style-type: none"> • Ondernemingsplan 2021-2025 • Visie op de volkshuisvestelijke investeringsruimte • Klachtenafhandeling
4	Dialogoog met belanghebbenden	<ul style="list-style-type: none"> • Inspraak en invloed belanghebbenden op beleid • Contacten met belanghebbenden
5	Risicobeheersing	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen beleid voor risicobeheersing • Risicobeheersing grote investeringsprojecten

3. Toetsingskader

In het toetsingskader zijn de criteria opgenomen die de RvC bij de toezichtthema's en bijbehorende aspecten hanteert. Tevens is opgenomen op welke wijze daarover wordt gerapporteerd. Dit betreft in principe bestaande momenten van verantwoording en daaraan gekoppelde rapportages. Het toetsingskader leidt niet tot een extra verantwoordingsdocument, maar tot een integraal overzicht voor de RvC. In onderstaande tabel is het toetsingskader opgenomen.

No.	Toezichtthema	Aspecten	Criteria	Verantwoording
1	Financiële cijfers	<ul style="list-style-type: none"> Doelmatigheid en doeltreffendheid Financiële continuïteit 	<ul style="list-style-type: none"> Financiële doelen behaald Investeringsen passen bij strategische doelen Financiële ratio's AW en WSW binnen de norm 	<ul style="list-style-type: none"> Regulier via P&C-cyclus en jaarrekening, inclusief verslag van de accountant en beoordelingsbrieven externe toezichthouder(s) Via voortgangsrapportage over strategisch voorraadbeleid en; Toepassing investeringsstatuut en inkoop- en aanbestedingsbeleid
2	Implementatie en naleving van wet- en regelgeving (compliance)	<ul style="list-style-type: none"> Bod + prestatieafspraken Visitatie Governancecode Verslaglegging 	<ul style="list-style-type: none"> Noodzakelijke processen lopen conform de regels Aanbevelingen opgevolgd Naleving governancecode Richtlijnen worden gevolgd 	<ul style="list-style-type: none"> Regulier via P&C-cyclus en jaarrekening, inclusief verslag van de accountant Reguliere verantwoording over deze processen, naleving code en opvolging aanbevelingen RvC staat zelf in contact met gemeenten, externe toezichthouder(s) en visitatiecommissie
3	Volkshuisvestelijke en maatschappelijke prestaties	<ul style="list-style-type: none"> Ondernemingsplan (=OP) Visie volkshuisvestelijke investeringsruimte (=Visie) Klachtenafhandeling 	<ul style="list-style-type: none"> Doelen OP behaald Doorwerking OP en Visie in begroting, portfolioplan, investeringsvoorstel, etc. OP en Visie zijn actueel Klachten adequaat afgehandeld 	<ul style="list-style-type: none"> Reguliere verantwoording over doorwerking en uitvoering van de Visie en doelrealisatie OP RvC is vroegtijdig betrokken bij het gesprek over de Visie en het OP en/of de bijsturing ervan Inzicht in aard en afhandeling van klachten en de werking van de klachtenregeling
4	Dialogoog met belanghebbenden	<ul style="list-style-type: none"> Inspraak en invloed belanghebbenden Contacten met belanghebbenden 	<ul style="list-style-type: none"> Belanghebbenden in beeld en betrokken bij belangrijke besluiten Bestuur en RvC zijn aanspreekbaar 	<ul style="list-style-type: none"> Minimaal eenmaal per jaar gesprek tussen bestuurder en RvC over alle belanghebbenden Belanghebbenden zijn vroegtijdig betrokken bij belangrijke ontwikkelingen en besluiten Verantwoording vindt plaats via (in)formeel contact met belanghebbenden en jaarverslag

5	Risicobeheersing	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen beleid voor risicobeheersing • Risicobeheersing grote investeringsprojecten 	<ul style="list-style-type: none"> • Risico's zijn inzichtelijk, acceptabel en voorzien van adequate maatregelen • Grote investeringen met risicoparagraaf en getoetst aan begroting en Investeringsstatuut • Naleving Integriteitcode en vertonen voorbeeldgedrag 	<ul style="list-style-type: none"> • Via auditcommissie en opdracht accountant • Via reguliere risicomanagementrapportages en jaarlijks gesprek over risico's met bestuur • Via structurele monitoring en evaluatie van grote investeringsprojecten en toepassing Investeringsstatuut • Via monitoring van de naleving Integriteitcode
---	------------------	---	---	--

Bijlage: regulerend kader

Het regulerend kader bevat een volledig overzicht van relevante regelgeving voor het besturen en toezicht houden op Woonstichting VechtHorst. Enerzijds zijn dit regels die voortkomen uit externe wet- en regelgeving. Anderzijds komen deze regels voort uit interne regelgeving en door Woonstichting VechtHorst vastgesteld beleid.

Externe wet- en regelgeving

- Woningwet 2015
- Besluit (en Regeling) Toegelaten Instellingen Volkshuisvesting
- Governancecode Woningcorporaties 2020
- Wet normering topinkomens
- VTW-beroepsregel Bezoldiging
- Algemene wetgeving (arbeidsrecht, bouwrecht, omgevingsrecht, enz.)

Interne regelgeving

- Statuten Woonstichting VechtHorst
- Reglement Raad van Commissarissen Woonstichting VechtHorst
- Reglementen voor de Remuneratiecommissie en de Auditcommissie van de RvC
- Directiereglement woonstichting VechtHorst
- Functieprofiel voor de leden van de RvC van Woonstichting VechtHorst
- Functieprofiel directeur-bestuurder
- Rooster van aftreden
- Governance- en complianceagenda
- Informatieprotocol

Intern vastgesteld beleid t.b.v. besturing

- Ondernemingsplan
- Strategisch voorraadbeleid
- Jaarplan en meerjarenplan
- Prestatieafspraken met gemeenten en huurders (verplichting vanuit Woningwet)
- Financieringsstrategie
- Fiscale strategie
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid

Intern vastgesteld beleid t.b.v. beheersing

- (Meerjaren)begroting
- Treasurystatuut en treasuryjaarplan
- Reglement financieel beleid en beheer
- Investeringsstatuut
- Procuratiereglement
- Huurbeleid
- Risicomanagementbeleid
- Integriteitscode
- Klokkenluidersregeling
- Control- en auditplan